

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

1 (16)

2014-04-01

Dnr: 551-325-13
Anl.nr: 0480-094-408

Anders Eriksson
Kjulsta 3
611 97 Stigtomta

Kungörelsedelgivning

Tillstånd till djurhållning för mjölkproduktion inom fastigheten Kjulsta 4:1, Nyköpings kommun

*Verksamhetskod 1:11 enligt 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen (2013:251)
2 bilagor*

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län meddelar med stöd av 9 kap. miljöbalken Anders Eriksson, [REDACTED], tillstånd till djurhållning för mjölkproduktion inom fastigheten Kjulsta 4:1 i Nyköpings kommun.

Tillståndet gäller för djurhållning för mjölkproduktion motsvarande 716 djurenheter.

Miljöprövningsdelegationen godkänner med stöd av 6 kap. miljöbalken den i ärendet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkor

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad den sökande har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Hantering av gödselmedel ska ske på ett sådant sätt att läckage och spill, förorening av yt- eller grundvatten samt olägenheter för närboende så långt som möjligt begränsas.
3. Spridning av gödselmedel ska grundas på aktuell markkartering samt anpassas till grödans behov. Markkartering av egen spridningsareal ska ske minst vart tionde år. En växtnäringsbalans avseende kväve och fosfor ska upprättas minst en gång vart tredje år. Ändring av spridningsareal ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.
4. På jordar som uppnått högsta och näst högsta fosforklass, P-AL klass V och klass IV B, får ingen ytterligare fosfor tillföras.
5. Spridning av gödselmedel får inte ske närmare vattenförande dike, d.v.s. dike som vid spridningstillfället inte är torrt, än 5,5 meter. Längs kant mot öppna diken och dräneringsbrunnar ska en permanent bevuxen skyddszon på minst en meter lämnas. Längs kant mot, på topografiska kartan blåmarkerade, sjöar, vattendrag och diken ska en permanent bevuxen skyddszon på minst 5,5 meter

lämnas. Skyddszonerna ska vara ogödslade och får inte besprutas med kemiska bekämpningsmedel. Skyddszonerna får brytas för nyinsådd högst en gång vart femte år eller efter godkännande av tillsynsmyndigheten. Skyddszonernas bredd ska mätas från dikets övre kant. (delegation)

6. Fastgödseln ska lagras på tät platta. Avrinningen från plattan, gödselbemängt vatten från hårdgjorda ytor och drivningsvägar närmast stallarna, och pressvatten ska samlas upp och avledas till gödselbrunnarna.
7. Tidpunkten för spridning av gödselmedel ska väljas så att förluster av växtnäring och olägenheter för närboende minimeras. Spridningen ska ske under så få och koncentrerade perioder som möjligt. Vid spridning på obevuxen mark ska myllning eller nedbrukning ske så snart som möjligt och senast inom 12 timmar.
8. Spridning av gödselmedel och kemiska bekämpningsmedel får inte ske närmare enskild vattentäkt än 25 meter utan godkännande från tillsynsmyndigheten. (delegation)
9. Inför byggnation av steg 2 ska erforderlig lagringskapacitet redovisas till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten ska godkänna den slutliga placeringen av den planerade gödsellagringsanläggningen. (delegation)
10. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras väl uppmärkt under tak och på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår.
11. Flytande kemiska produkter och farligt avfall ska, utöver vad som följer av punkt 9, förvaras på tät invallad yta eller motsvarande skydd som tillsynsmyndigheten kan tillåta. Invallningen skall rymma en volym som motsvarar den största behållarens volym plus minst 10 % av summan av övriga behållares volym. Skyddsanordningar ska vara färdigställda senast 1 år efter att detta beslut vunnit laga kraft, eller den tidpunkt som tillsynsmyndigheten beslutar. (delegation)
12. Buller från verksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder inte överstiger följande begränsningsvärden:
50 dB(A) dagtid vardagar (kl. 07.00-18.00)
45 dB(A) kvällstid (kl. 18.00-22.00),
samt lördag, söndag och helgdag (kl. 07.00-18.00)
40 dB(A) nattetid samtliga dygn (kl. 22.00-07.00)

Den momentana ljudnivån får nattetid vid bostäder inte överstiga 55 dB(A).

Kontroll ska ske så snart det har skett stora förändringar i verksamheten eller på tillsynsmyndigheten begäran. Angivna begränsningsvärden ska kontrolleras genom omgivningsmätningar eller närfältsmätningar och beräkningar.

13. Verksamheten ska inge ett förslag på kontrollprogram till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att tillståndet vunnit laga kraft.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att föreskriva närmare villkor rörande hanteringen av:

- a) Brytning av skyddszoner för nyinsådd (villkor 5)
- b) Gödselmedel och bekämpningsmedel i närheten av enskild vattentäkt (villkor 8)
- c) Den planerade gödsellagringsanläggningens slutliga placering (villkor 9)
- d) Kemikalier (villkor 11)

Igångsättningstid

Den med tillståndet utökade verksamheten steg 1 ska ha satts igång senast 5 år efter det att detta beslut vunnit laga kraft. Om verksamheten inte sätts igång inom ovanstående tid förfaller tillståndet. Steg 2 ska ha satts igång senast 10 år efter detta beslut vunnit lagakraft. Om verksamheten inte sätts igång inom ovanstående tid förfaller tillståndet i denna del. Tillsynsmyndigheten ska meddelas när verksamheten sätts igång.

Verkställighet

Miljöprövningsdelegationen bifaller den sökandens yrkande om verkställighetsförordnande. Tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar att kungörelse om detta beslut ska införas inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningen Södermanlands Nyheter, (se bilaga 2). Kungörelsedelgivningen sker enligt reglerna i 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Sökanden bedriver idag konventionell växtodling och djurhållning för mjölkproduktion med 270 mjölkkor plus rekrytering. Verksamheten bedrivs i enlighet med beslut för anmälningspliktig verksamhet meddelat av miljönämnden i Nyköpings kommun, dnr 2008-001765, den 2 december 2008.

Sökanden har sökt tillstånd för att stegvis utöka verksamheten genom att uppföra två nya ligghallar och ett stall för mjölkning. Den planerade verksamheten omfattar 550 mjölkkor, 85 kalvar (1-6 mån) och 453 kvigor (\geq 6 mån). Totalt 716 djurenheter.

Samråd

Myndighetsamråd hölls den 20 november 2012. Länsstyrelsen i Södermanlands län och miljöenheten i Katrineholms kommun deltog. Miljöenheten i Katrineholms kommun bereder, på grund av risken för jäv, ärendet på uppdrag av Miljönämnden i Nyköpings kommun. Ett separat samråd med närboende och särskilt berörda har genomförts.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har i beslut, dnr 551-5956-2012, den 11 december 2012 meddelat att verksamheten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Miljöprövningsdelegationen den 17 januari 2013. Efter kompletteringar kungjordes ansökan i Södermanlands Nyheter. Ansökan har utöver Miljönämnden i Nyköpings kommun och Länsstyrelsen i Södermanlands län remitterats till Nyköpings kommun, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket. Yttranden har kommit in från Miljönämnden i Nyköpings kommun och Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Ansökan med yrkanden, åtaganden och förslag till villkor

Yrkanden

Ansökan avser en utökning från dagens 270 mjölkkor plus rekrytering till 550 mjölkkor plus rekrytering, totalt 716 djurenheter. Sökanden yrkar på verkställighetsförordnande. Den sökande yrkar även på en igångsättningstid på 5 år för steg 1 och 10 år för steg 2.

Förslag till villkor

Sökanden anser att de försiktighetsmått den nuvarande verksamheten bedrivs efter är tillräckliga. Utökningen anses ej medföra att dessa behöver skärpas.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Sökanden bedriver idag anmälningspliktig djurhållning för mjölkproduktion och konventionell växtodling. Den aktuella tillståndsansökan avser en utökning från dagens 270 mjölkkor plus rekrytering till 550 mjölkkor plus rekrytering vid full kapacitet. Utökningen planeras ske i två steg. I steg 1 byggs en ny ligghall i anslutning till det befintliga kostallet. Delar av det befintliga kostallet byggs samtidigt om för att passa rekryteringsdjur. I steg 2 byggs ytterligare en ligghall och en ny byggnad för mjölkning. Växtodlingen kommer att anpassas till den nya situationen, vilket bland annat innebär att vallarealen kommer att utökas.

Miljökonsekvensbeskrivning

Lokalisering

Den planerade utbyggnaden är lokaliserad till gårdscentrum i direkt anslutning till befintliga byggnader. Platsen för de tilltänkta nybyggnationerna är vald så att

befintliga byggnader kan fortsätta utnyttjas tillsammans med de nya. Hänsyn har tagits till omgivningen, så att de nya byggnaderna ska smälta in i miljön på ett bra sätt.

Anläggningen ligger i anslutning till Hallbosjön en näringsrik slättsjö med rikt fågelliv. Delar av Hallbosjön (Skåraviken) är förklarad som Natura 2000-område. Verksamhetens åkermark avvattnas till Hallbosjön och Yngaren.

Gödselhantering

Verksamheten kommer även fortsättningsvis att i huvudsak lagra gödseln som flytgödsel. För den nuvarande verksamheten finns tre större och två mindre flytgödselbrunnar med en sammalagd lagringskapacitet på 11 300 m³. Gödsel från ungdjurs- och kalvningsstallet föreligger som djupströgödsel. För steg 1 uppskattas stallgödselmängden till 800 m³ eller 400 ton djupströgödsel (oförändrat från dagens situation) och 14 740 m³ flytgödsel, per år. För steg 2 ökar flytgödselmängden till 18 296 m³ per år. Verksamheten planerar att anlägga en satellitbrunn på 4000 m³, den exakta placeringen är dock inte bestämd. Anläggandet av satellitbrunnen görs för att minska transportkostnaderna men även för att uppfylla det lagstiftade kravet på åtta månaders lagringskapacitet. Åtta månaders lagringskapacitet för flytgödseln motsvarar vid full utbyggnad 12 200 m³.

Djupströgödseln lagras och planeras även fortsättningsvis att lagras på en gjuten platta oskyddat från nederbörd. Avrinning från plattan sker till flytgödselbrunnarna. Flytgödselbrunnarna är täckta med svämtäcke och fylls på underifrån. Svämtäcket kontrolleras regelbundet och beredskap finns för att förstärka täckningen med halm eller ensilage.

Utgödslingen från liggstallarna sker tre gånger per dag med skraputgödsling. Djupströbäddarna gödslas ut var åttonde vecka i samband med gruppbyten.

Gödselspridning sker i huvudsak på våren och försommaren med släpslang i växande gröda. Djupströgödseln plöjs ner antingen sen höst eller på våren före sådd. Gårdens totala spridningsareal är 438 ha. Utifrån gödselanalyser och kravet på högst 22 kg fosfor per hektar behövs 416 ha för att inte överskrida rådande bestämmelser. Om man istället använder Jordbruksverkets schablonvärden (SJVFS 2004:62) behövs minst 580 ha spridningsareal. Gödselanalyser och balansräkningar görs regelbundet inför spridning och beredskap finns för att sälja eventuell kvarvarande gödsel till granngårdar i närområdet.

Utsläpp till vatten

Verksamheten riskerar att påverka de intilliggande recipienterna Hallbosjön och Yngaren genom att sprida gödselmedel och bekämpningsmedel i avrinningsområdet. Den ekologiska statusen för Yngaren är måttlig och för Hallbosjön otillfredsställande. Recipienterna har en övergödningsproblematik. Miljökvalitetsnomen är att god ekologisk status ska uppnås till år 2021.

Sökanden uppskattar med hjälp av beräkningsverktyget "STANK" kväveläckaget till 21 kg per hektar och år. Kväveläckaget förväntas inte öka på grund av den

planerade utökningen av djurhållningen. Fosforläckaget är svåruppskattat och sökanden hänvisar här till Naturvårdsverkets rapport 5823 där medelläckaget av fosfor på regionnivå uppskattas till 0,6 Kg P/ha åkermark och år. Sökanden avser även fortsättningsvis hålla 6 meter breda skyddszoner utmed alla öppna vattendrag. Skyddsavståndet för bekämpningsmedel är därmed minst 6 meter men kan även vara större beroende på förhållandena vid spruttillfället. Sökanden håller ett skyddsavstånd på 25 meter till enskilda vattentäkter. Två gånger per år analyseras dricksvattnet och man har hittills inte fått nedslag på analyserna.

Tvättvatten och eventuellt pressvatten från plansilos avleds respektive pumpas till flytgödselbehållarna. Mängden tvättvatten tillsammans med diskvatten från mjölkkanläggningen uppskattas vid fullt utbyggd produktion till 1800 m³. Personalutrymme med dusch och toalett avleds idag till gödselbehållare. De nybyggda stallarna kommer inte att innehålla några personalutrymmen.

Gårdens djur betar på strandängar som gränsar till Hallbosjön. I den hage som angränsar till själva Natura 2000-området betar sommartid 20 kvigor. Sökanden bedömer att den tillståndssökta verksamheten kan bedrivas utan att inverka negativt på Natura 2000-området och framhåller att det är positivt ur naturvårdssynpunkt att de strandnära ängarna hålls betade. Beteshagarna är utlagda i ett solfjäder mönster. Utgångarna, från stallarna till beteshagarna, är hårdgjorda och gödsel- och regnvatten samlas upp och leds till pressvattenbrunnen och vidare till flytgödselbehållarna. Den hårdgjorda plattans storlek kommer att utökas jämfört med idag. Den ökade djurhållningen innebär inte att antalet djur som betar invid sjön kommer att öka, då marken har en begränsad produktionskapacitet.

Utsläpp till luft

Ammoniakavgången från den tillståndssökta verksamheten uppskattas av sökanden till 9,3 ton per år. Svämtäcket på flytgödselbrunnarna reducerar ammoniakavgången med uppskattningsvis 50-60%. Flytande tak av plastduk ger en uppskattad ammoniak reduktion på 90 %. Sökanden beräknar kostnaden för att täcka den mindre och den mellanstora brunnen med plastduk till 430 000 kr plus moms. För den största brunnen krävs en annan teknisk lösning, då plasten inte beräknas klara snölasten. Sökanden uppskattar kostnaden för att nederbördsskydda fastgödselplattan till 600 000 kr, men ställer sig tveksam till om det är en effektiv ammoniakreducerande åtgärd.

Lukt

Påfyllning till flytgödselbehållarna sker underifrån. Fastgödseln är relativt torr och mycket stabil. Luktproblem i samband med gödselhantering förväntas därför bli små. Utsläppspunkterna för ventilationsluften sker vidnocken på hög höjd och är inte lika koncentrerad som vid fläktventilation, vilket leder till mindre lukt ifrån stallarna. Erfarenheten från befintligt kostall är att lukten inte medför något större problem.

Energi

Gården har en egen panncentral med en effekt på 350 kW. Pannan värmer gårdens fyra bostäder och verkstadslokalen med personalrum. Även spannmålstorken värms

av pannan vid behov. De nya ligghallarna är oisolerade, utan tillskottsvärme och pannan kommer därmed inte påverkas av den utökade djurhållningen. Pannan eldas 1 gång i veckan under sommarhalvåret och 2-3 gånger i veckan under vinterhalvåret. Som bränsle används brännved och linhalm. Røkgastemperaturen kontrolleras regelbundet. Ventilationen i ligghallarna bygger på självdrag, vilket medför att ingen energi förbrukas till att driva motorer. För den tillståndssökta verksamheten uppskattas den årliga förbrukningen av drivmedel till 57 m³.

Buller

De största bullerkällorna i produktionen är ljud i samband med interna och externa transporter samt ljud från fodertillverkningen och spannmålstorken. De interna transporterna förväntas öka på grund av större gödsel- och foder mängder. De externa transporterna förväntas ligga kvar på den nuvarande nivån dvs. 3-5 transporter i veckan. Flertalet transporter kommer att ske på vardagar under dagtid.

Kemikalier och avfall

Spillolja, batterier och annat farligt avfall förvaras i särskilt utrymme avsett för ändamålet i avvaktan på borttransport av godkänd transportör. Kemikalier och andra miljöfarliga ämnen förvaras och hanteras i ett säkert och låst rum med tätt golv i anslutning till verkstadslokalen. Cisternen för dieselolja står på gjuten platta med sekundärt skydd. Döda nötkreatur hämtas av Svensk lantbrukstjänst för destruktion. Den tillståndssökta verksamheten planerar vid full utbyggnad återvinna ca 1600 kg plast och 3 ton metallskrot.

Yttranden

Länsstyrelsen i Södermanlands län har ingen erinran mot att tillstånd lämnas, under förutsättning att för branschen sedvanliga tillståndsvillkor föreskrivs.

Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholms kommun har på uppdrag av Miljönämnden i Nyköpings kommun lämnat ett yttrande och anför i huvudsak följande. Förvaltningen anser inte att ansökan med miljökonsekvensbeskrivning är komplett. Sökanden har missuppfattat miljö kvalitetsnormen vad avser Hallbosjöns möjlighet att uppnå god ekologisk status. Sökanden har inte visat på att den utökade verksamheten inte kommer att medföra att en miljö kvalitetsnorm överskrids. Detta gör det, enligt förvaltningsens mening, omöjligt att uttala sig om tillåtligheten för verksamheten.

Panncentralen och lokaliseringen av den utökade gödsellagringen bör bli föremål för prövning. Ett alternativ kan vara att tillsynsmyndigheten får avgöra slutlig placering och utformning av gödselanläggningen. Miljöprövningsdelegationen bör överväga att begränsa spridningen av gödsel i samband med storhelger som påsk och midsommar.

Förvaltningen anser att miljöbalkens krav på egenkontroll innebär att regelbunden kontroll av oljeavskiljaren bör utföras mer än två gånger per år och att ett oljenivåalarm installeras. Rummet som kemikalier och andra miljöfarliga vätskor förvaras i uppges av sökanden ha ett tätt golv trots att det finns en golvbrunn

kopplad till en oljeavskiljare i rummet. Förvaltningen anser att ett rum där man förvarar kemikalier inte bör ha något avlopp alls.

Miljönämnden har i inga invändningar mot sökandens yrkanden men anser att det i tillståndet bör tilläggas villkor i likhet med nedanstående förslag:

1. Spridning av gödsel ska grundas på aktuell markkartering samt anpassas till grödans behov. Markkartering av spridningsarealen ska ske minst vart tionde år. En växtnäringsbalans avseende kväve, fosfor och kalium ska upprättas minst en gång vart tredje år.
2. Gödselproduktionen får inte överstiga den tillgängliga spridningsarealen, egen eller genom spridningsavtal. Fält som har uppnått högsta och näst högsta fosforklass, P-AL klass V och klass IV B, ska inte räknas till den egna tillgängliga spridningsarealen.
3. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattenförande dike, d.v.s. dike som vid spridningstillfället inte är torrt, än 5,5 meter. Längs kant mot samtliga vattendrag, diken och dräneringsbrunnar ska en permanent bevuxen skyddszon på minst en meter lämnas. Längs kant mot, på topografiska kartan blåmarkerade, sjöar, vattendrag och diken ska en permanent bevuxen skyddszon på minst 5,5 meter lämnas. Skyddszonerna ska vara ogödslade och får inte besprutas med kemiska bekämpningsmedel. Skyddszonerna får brytas för nyinsådd högst en gång vart femte år eller efter godkännande av tillsynsmyndigheten. Skyddszonernas bredd ska mätas från dikets övre kant.
4. Tidpunkten för spridning av stallgödsel ska väljas så att förluster av växtnäring och olägenheter för närboende minimeras. Spridningen ska ske under så få och koncentrerade perioder som möjligt. Vid spridning på obevuxen mark ska nedbrukning av gödseln ske så snart som möjligt och senast inom 12 timmar.
5. Spridning av stallgödsel och kemiska bekämpningsmedel får inte ske närmare enskild vattentäkt än 25 meter utan godkännande från tillsynsmyndigheten.

Sökandens bemötande av yttrandena

Sökanden anför i huvudsak följande. Pannan är främst till för att värma bostäderna på gården och bör inte omfattas av villkor i tillståndet.

Risken för läckage av olja ut i avloppet bedöms som minimal då olja från verkstadsarbete samlas upp i tråg. Vid ett eventuellt läckage finns absolut tillgängligt. Oljeavskiljaren är mest till för en ytterligare säkerhet. Kontroll av oljeavskiljaren två gånger per år anses fullt tillräckligt. Oljenivåalarm anses inte behövas för gårdens verksamhet.

Sökanden förtydligar att oljerummet saknar avlopp och att den förhöjda kanten mot resten av verkstaden klarar av att samla upp en volym på 2 m³. Eftersom verksamheten inte lagrar mer än 1,5 m³ flytande kemikalier bedömer sökanden att

det inte finns någon risk att kemikalier når den del av verkstadslokalen där golvbrunnen kopplad till oljeavskiljaren finns.

Sökanden håller med om att det är lämpligt att beslutet utformas så att tillsynsmyndigheten får avgöra slutlig placering och utformning av gödsellagringsanläggningarna för steg 2.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Miljöprövningsdelegationen finner att inlämnad miljökonsekvensbeskrivning efter gjorda kompletteringar uppfyller kraven och kan godkännas enligt 6 kap. 9 § miljöbalken.

Tillåtlighet

Tillståndets omfattning

Tillståndet omfattar djurhållningen och den växtodling som sker inom företaget. För det fall att gödseln avyttras har sökanden endast genom avtal möjlighet att ställa krav på hur den avyttrade gödseln sprids. Sökanden kan, enligt Miljöprövningsdelegationens uppfattning, inte hållas ansvarig för eventuella olägenheter som uppstår vid spridning på annan mark än den som verksamheten själv brukar. Krav i samband med hanteringen av den avyttrade gödseln bör istället ställas gentemot mottagaren.

Pannan har inte blivit föremål för prövning, då den i huvudsak används för uppvärmning av gårdens bostäder. Behandlingen av sanitärt avloppsvatten från personalutrymen tas inte heller upp i denna prövning utan hanteras i särskild ordning av tillsynsmyndigheten.

Tillståndet ska gälla tills vidare. Med stöd av 22 kap. 28 § MB förordnar Miljöprövningsdelegationen att tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte vunnit laga kraft.

Miljöbalkens mål och miljömålen

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken syftar bestämmelserna i balken till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. Av de nationella och regionala miljömålen kommer verksamheten främst att påverka miljömålen ”Ingen övergödning” och ”bara naturlig försurning”. Om verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i ansökan vidtas,

bedömer Miljöprövningsdelegationen att den planerade verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål eller miljömålen.

De allmänna hänsynsreglerna

Enligt 2 kap. 1 § miljöbalken är alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av 2 kap. iakttas. Detta gäller när frågor om tillåtlighet och tillstånd prövas samt vid tillsyn enligt miljöbalken.

I 2 kap. 2 § miljöbalken anges att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (det s.k. kunskapskravet).

I 2 kap. 3 § miljöbalken anges att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (den s.k. försiktighetsprincipen). I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

I 2 kap. 4 § miljöbalken anges att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas vara mindre farliga. Motsvarande krav gäller i fråga om varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt eller bioteknisk organism (den s.k. produktvalsprincipen).

I 2 kap. 5 § miljöbalken anges att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning (de s.k. hushållnings- och kretsloppsprinciperna). I första hand ska förnybara energikällor användas.

Miljöprövningsdelegationen gör bedömningen att sökanden visat att verksamheten kommer att bedrivas i enlighet med de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken.

Val av plats

Kjulsta Gård ligger ca 19 km väst nordväst om Nyköping. Anläggningen ligger inom ett område klassat som riksintresse för kulturmiljövård. Odlingslandskapet beskrivs i riksintressemotiveringen; med rötter i bronsåldern, fullkoloniserat sedan 1880-talet, präglat av stordrift. Området omfattas även av ett riksintresseområde för naturvård, Hallbosjön med Bärstakärret. Yngaren, recipient för del av verksamhetens spridningsareal, utgör råvattentäkt för Nyköpings- och Oxelösunds kommuner.

Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken ska det för en verksamhet som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta möjlig intrång och olägenhet för människornas hälsa och miljön. I paragrafens tredje stycke anges att ett tillstånd inte får ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelse enligt plan- och bygglagen (2010:900). Miljöprövningsdelegationen konstaterar att verksamhetsområdet inte omfattas av detaljplan eller andra områdesbestämmelser.

Befintliga gödsellagringsanläggningar ligger uppskattningsvis 100 meter från Hallbosjön. Närheten till sjön understryker vikten av att hantera gödselmedel på sådant sätt att läckage och spill samt förorening av yt- eller grundvatten så långt som möjligt begränsas. Lokaliseringen är dock inte olämplig förutsatt att sådan hänsyn tas. Det samma gäller för gödsel- och bekämpningsmedelsspridning i Yngarens avrinningsområde. Lokaliseringen står inte i konflikt med riksintresset för naturvård eller kulturmiljövård, även om anläggningen ligger inom båda. Delegationen finner att den sökande har visat att lokaliseringen är lämplig och i övrigt förenlig med bestämmelserna i 2 kap. 6 § miljöbalken.

Miljö kvalitetsnormer

Enligt 2 kap. 7 § andra stycket miljöbalken ska de krav ställas som behövs för att följa en miljö kvalitetsnorm. Enligt 5 kap. 3 § miljöbalken ska myndigheter och kommuner ansvara för att miljö kvalitetsnormer följs. Regeringen har i luftkvalitetsförordningen (2010:477) fastställt miljö kvalitetsnormer för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar och ozon. Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt har, med stöd av förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön, beslutat om miljö kvalitetsnormer för ytvatten- och grundvattenförekomster. Intilliggande recipienter har båda en övergödningsproblematik som fått stort fokus i prövningen, se motivering av villkor 2-9. Miljöprövningsdelegationen finner att verksamheten, om den bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i ansökan vidtas, inte kommer att medföra att någon miljö kvalitetsnorm enligt ovan nämnda förordningar överskrids.

Natura 2000

Miljöprövningsdelegationen gör bedömningen att verksamheten inte negativt kommer att påverka värdena i Natura 2000-området Skåraviken.

Bästa tillgängliga teknik

Av Industriutsläppsförordningen (2013:250) 13 § följer att Europeiska IPPC-byråns BAT-slutsatser (Best Available Technique) ska användas som referens vid tillståndsprövning. Detta gäller även för slutsatser i BREF-dokument (BAT Reference Document) framtagna under IPPC-direktivet, dock endast i fråga om slutsatser utan utsläppsvärlden. Djurhållning för mjölkproduktion saknar BREF-dokument. Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten, om den bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i ansökan vidtas, kommer att bedrivs i enlighet med bästa tillgängliga teknik.

Villkor

Utöver vad som följer av lagstiftningen anser Miljöprövningsdelegationen att villkor ska föreskrivas avseende hantering av gödselmedel, avfall, kemikalier och buller. Avgörande för villkoren är bedömningen i 2 kap. 7 § miljöbalken. Här anges det att de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. och lokaliseringsprincipen i 2 kap. 6 § första stycket ska gälla i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Miljöprövningsdelegationen har vid handläggning av detta ärende beaktat energi, förorenad mark, risk för haverier och nedläggning av verksamheten men inte bedömt det motiverat med särskilda villkor i dessa frågor.

Gödselhantering (villkor 2-9)

Gödselhantering kan ge upphov till olägenhet för människors hälsa och miljön, bl.a. i form av lukt, flugor, förorening av yt- och grundvatten m.m.

Miljöprövningsdelegationen finner inte det motiverat med generella skyddsavstånd till bostäder vid spridning av gödselmedel utan bedömer det tillräckligt att i villkor föreskriva att hanteringen av gödselmedel ska ske på ett sådant sätt att olägenheter för närboende så långt som möjligt begränsas.

En utgångspunkt för den individuella prövningen är att verksamheten inte ska dubbelregleras genom tillståndet. Villkor som återfinns i tillämplig lagstiftning bör undvikas, om det inte finns särskilda skäl att omvandla dessa lagkrav till villkor. Av Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, följer att flytgödselbehållare ska ha ett stabilt svämtäcke eller annan täckning som effektivt minskar ammoniakförlusterna. Påfyllning ska ske under täckningen. Miljöprövningsdelegationen ser i det aktuella fallet inga skäl till att ställa hårdare krav än vad som följer av förordningen eller att dubbelreglera flytgödsellagringen genom villkor.

Verksamheten ligger i nitratkänsligt område enligt förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket. Åtgärder som syftar till att minska förluster av kväve och fosfor är angelägna både ur miljö- och hushållningssynpunkt. Verksamheten ska enligt ovanstående förordning ha utrymme för lagring av stallgödsel, flyt- och fastgödsel, som minst motsvarar en gödselproduktion på åtta månader. Miljöprövningsdelegationen anser att den sökande har visat att man planerar för tillräcklig lagringskapacitet och finner inte skäl att ställa hårdare krav vad avser lagringskapacitet än vad som följer av förordningen. Placeringen för den planerade gödsellagringsanläggningen är inte fastställd. Godkännande av den slutgiltiga placeringen av gödsellagringsanläggningen kan delegeras till tillsynsmyndigheten.

Rätt dosering av gödselmedel är nödvändigt för god hushållning. För detta behövs kännedom om markens och gödselns näringsinnehåll samt grödans behov av näringsämnen. Verksamheten har åtagit sig att utföra regelbundna markkarteringar och upprätta årliga gödselplaner i samråd med växtodlingsrådgivare. Miljöprövningsdelegationen bedömer att växtnärbalanser bör upprättas minst en gång vart tredje år och att markkartering bör ske vart 10:e år.

Jordbruksverkets riktlinjer för gödsling och kalkning år 2013 anger att fosforgödsling helt bör undvikas på marker inom fosforklass IV B och V. Endast för potatisodling kan undantag ibland vara motiverat. Det har i ansökningsprocessen inte framkommit några uppgifter om mark- eller odlingsförhållanden som skulle motivera ett avsteg från Jordbruksverkets rekommendationer. Tvärtom är verksamheten belägen i ett känsligt område. Yngarens ekologiska status är måttlig och Hallbosjöns ekologiska status otillfredsställande. Övergödning är i båda fallen huvudproblematiken. Som framgår ovan har myndigheter vid provning och tillsyn en skyldighet att verka för att miljö kvalitetsnormerna uppfylls. Miljöprövningsdelegationen anser att det i det aktuella fallet inte är miljömässigt eller ekonomiskt försvarbart att sprida gödsel på marker inom fosforklass IV B och V. Delegationen har mot bakgrund av det ovanstående valt att ställa som villkor att ingen ytterligare fosfor ska tillföras jordar som uppnått högsta och näst högsta fosforklass, P-AL klass V och klass IV B.

Skyddszoner minskar risken för ytavrinning av växtnäring och bekämpningsmedel, minskar den partikulära borttransporten av fosfor och kan också ha en positiv inverkan på den biologiska mångfalden. Mot bakgrund av det känsliga läget och recipienternas utsatthet bedömer Miljöprövningsdelegationen att det är motiverat med en högre ambitionsnivå för skyddszoner än den grundnivå som följer av Jordbruksverkets föreskrifter.

Gödselbemängt vatten från fastgödselplattan samlas upp och avleds till flytgödselbrunnarna. Verksamheten åtar sig även att samla upp och avleda vatten från hårdgjorda ytor och drivningsvägar närmast stallarna, och pressvatten från ensilage vid plansilos. Villkoret är linje med den sökandes åtagande.

En annan viktig faktor för att minimera förluster av näringsämnen är tidpunkten för spridning, såväl tid på året som aktuella väderleksförhållanden. Verksamheten sprider i huvudsak gödsel på våren och försommaren i växande gröda. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det inte är motiverat med ett specifikt förbud mot gödselspridning under vissa storhelger. Tidpunkten för spridning av gödselmedel ska istället väljas så att förluster av växtnäring och olägenheter för närboende minimeras. Spridningen ska ske under så få och koncentrerade perioder som möjligt. Ett spridningsförbud under vissa helger kan stå i konflikt med en snabb och miljömässigt fördelaktig spridning. För de fall gödsel sprids på obrukad mark är det angeläget att myllning eller nedbrukning sker omgående och senast inom 12 timmar, i syfte att minimera ammoniakavgången.

Skydd av grundvatten för dricksvattenändamål har hög prioritet. Spridning av gödselmedel nära vattentäkter innebär en risk för påverkan på vattenkvalitén, både i form av bakterier och ämnen. Spridning av bekämpningsmedel riskerar att förorena vattentäkten med bekämpningsmedel och dess nedbrytningsprodukter. Faktorer som marklutning, jordart, förekomst av avgränsande dike, typ av vattentäkt m.m. påverkar risken för förorening i det enskilda fallet. Den sökande har åtagit sig att inte sprida gödselmedel eller bekämpningsmedel närmare än 25 meter från en vattentäkt. Verksamhetsutövaren provtar regelbundet vattnet och har på så sätt

möjlighet att upptäcka en eventuell förorening. Mot bakgrund av detta bedömer Miljöprövningsdelegationen att 25 m utgör ett tillräckligt skyddsavstånd.

Kemikalier och avfall (villkor 10-11)

Kemiska produkter, t.ex. bekämpningsmedel, drivmedel och eldningsolja samt avfall och farligt avfall ska förvaras och hanteras så att omgivningen skyddas mot föroreningar eller smitta. Avfall och restprodukter ska om möjligt nyttiggöras. Miljöprövningsdelegationen bedömer att installation av oljenivåalarm och ytterligare kontroll av oljeavskiljaren, utöver det den sökande åtagit sig, inte är motiverat för den aktuella verksamheten.

Buller (villkor 12)

Villkoret är utformat i enlighet med vedertagen praxis.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen anser det lämpligt att tillsynsmyndigheten fattar beslut i avgränsade frågor rörande skyddszoner, kemikalierhantering, placering av gödsellagringsanläggning och spridning av gödselmedel och kemiska bekämpningsmedel i anslutning till enskilda vattentäkter. Delegationen överlåter därför åt tillsynsmyndigheten att fatta beslut enligt vad som framgår av villkor 5, 8, 9 och 11.

Igångsättningstid

Den med tillståndet utökade verksamheten steg 1 ska ha satts igång senast 5 år efter det att detta beslut vunnit laga kraft. Om verksamheten inte sätts igång inom ovanstående tid förfaller tillståndet. Steg 2 ska ha satts igång senast 10 år efter detta beslut vunnit lagakraft. Om verksamheten inte sätts igång inom ovanstående tid förfaller tillståndet i denna del.

Utökningen är en betydande investering för sökanden och en långsiktig rationalisering som syftar till att stärka verksamhets konkurrenskraft. Miljöprövningsdelegationen ser inga miljömässiga hinder mot att dela upp igångsättningstiden på det sätt sökanden föreslår. Detta ska ställas i förhållande till risken att tillståndsvillkoren riskerar att bli inaktuella i jämförelse mot bästa tillgängliga teknik och förändrad lagstiftning, framför allt för steg 2.

En tillståndsmyndighet kan enligt 24 kap. 2 § miljöbalken förlänga igångsättningstiden med högst 10 år. Enligt 24 kap. 5 § miljöbalken kan en tillståndsmyndighet ompröva ett tillstånds beslut tidigast 10 år efter det att beslutet vunnit lagakraft. 10 år synes således vara både en övre och undre gräns för villkorens aktualitet. Miljöprövningsdelegationen väljer efter en samlad bedömning att bifalla sökandens yrkande. Tillsynsmyndigheten ska meddelas när verksamheten sätts igång.

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen anser att verksamheten, om föreskrivna villkor iakttas, går att förena med de allmänna hänsynsreglerna och målen i miljöbalken samt med

en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser. Tillstånd ska därför lämnas till verksamheten.

Information

Detta tillstånd befriar inte sökanden från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser. Ytterligare regler om miljöhänsyn i jordbruket finns i t.ex. 12 kap. miljöbalken, i förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket, i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring och i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket. Vidare innehåller Jordbruksverkets allmänna råd (2005:1) råd för tillämpningen av miljöhänsyn i samband med lagring och spridning av gödsel. Vidare ska Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter, och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och människor beaktas.

Sökanden ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön (26 kap. 19 § miljöbalken) samt i övrigt iaktta vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. Varje år före utgången av den 31 mars ska en miljörapport inges till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § miljöbalken). Inlämningen ska ske digitalt via svenska miljörapporteringsportalen SMP. Miljörapporten ska utformas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2006:9) om miljörapporter för tillståndspliktiga verksamheter.

Avgift för prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet ska enligt 2 kap. 1 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken betalas av den som bedriver miljöfarlig verksamhet som anges med beteckningen prövningsnivå A eller B i 2 till 32 kap. miljöprövningsförordningen.

Om det i samband med exploatering påträffas en forn lämning ska, enligt 2 kap. 10 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., arbetet avbrytas och Länsstyrelsen i Södermanlands län underrättas.

Enligt djurskyddsförordningen (1988:539) ska förvaringsutrymmen för bl.a. djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel godkännas ur djurskydds- och djurhälsosynpunkt (förprovning). Ansökan om förprovning av djurstall görs hos Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, se bilaga 1. Skrivelsen ska ha kommit in till Länsstyrelsen i Uppsala län senast den 2 maj 2014.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län. I beslutet har deltagit länsassessor Annika Israelsson, ordförande, och miljöskyddshandläggare Ing-Marie Askaner, miljöskakkunnig. Ärendet har beretts av miljöskyddshandläggare Henning Persson.

Annika Israelsson

Ing-Marie Askaner

Henning Persson

Bilagor:

1. Hur man överklagar till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen.
2. Kungörelsedelgivning

Sändlista:

Miljönämnden, 611 83 Nyköping
Samhällsbyggnadsförvaltningen Katrineholms kommun, 641 80 Katrineholm
Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 Nyköping
Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Havs- och Vattenmyndigheten, Box 11 930, 404 39 Göteborg
Nyköpings kommun 611 83 Nyköping
Jordbruksverket 553 16 Jönköping

Akten
Miljöskydds-enheten (IMA, HP)
Rätts-enheten (AI)